

Національна академія наук України

Інститут географії

Затверджено
Вченою радою Інституту
географії НАН України
від 16 травня 2016 р. протокол № 7

Введено в дію наказом директора
Інституту географії НАН України
від 21.06.2016 р. № 7-а

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

Третій освітньо-науковий рівень

(назва рівня вищої освіти)

Доктор філософії

(назва ступеня, що присвоюється)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 10 Природничі науки

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 103 Науки про Землю

(код та найменування спеціальності)

**Київ
2016**

I. ПРЕАМБУЛА

Освітня програма третього рівня здобуття ступеня доктора філософії, спеціальності 103 Науки про Землю (за спеціалізаціями).

РОЗРОБНИКИ:

Руденко Леонід Григорович, доктор географічних наук, професор, академік НАН України, завідувач відділу картографії, директор Інституту географії НАН України.

Лісовський Сергій Антонович, доктор географічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу природокористування і збалансованого розвитку Інституту географії НАН України.

Палієнко Валентина Петрівна, доктор географічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу геоморфології Інституту географії НАН України.

Матвіїшина Жанна Миколаївна, доктор географічних наук, професор, завідувач відділу палеогеографії Інституту географії НАН України.

Підгрушний Григорій Петрович, доктор географічних наук, професор, завідувач відділу суспільно-географічних досліджень Інституту географії НАН України.

Маруняк Євгенія Олександрівна, кандидат географічних наук, старший науковий співробітник, учений секретар Інституту географії НАН України.

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь, що присвоюється	доктор філософії
Назва галузі знань	10 Природничі науки
Назва спеціальності	103 Науки про Землю (за спеціалізаціями)
Обмеження щодо форм навчання	Денна
Кваліфікація освітня, що присвоюється	Доктор філософії в галузі наук про Землю (за спеціалізаціями) 244 Професіонали в галузі географії 2442.1 Наукові співробітники (географія) 2148.1 Наукові співробітники (картографія) 2148 Професіонали в галузі картографії 2310.2 Викладач вищого навчального закладу <small>(код і назва кваліфікації)</small> з узагальненим об'єктом діяльності: <u>вищі навчальні заклади; наукові установи.</u>
Опис предметної області	Науки про Землю (за спеціалізаціями). Основна частина роботи для отримання ступеня передбачає успішне виконання здобувачем відповідної освітньої програми обсягом 45 кредитів та підготовки, публічного захисту дисертаційного дослідження.
Академічні права випускників	Здобуття освітньо-наукового рівня доктора наук
Працевлаштування випускників (тільки для регульованих професій)	Викладач у вищих навчальних закладах, науковий співробітник

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання **вища освіта** другого рівня – магістр або освітній ступінь - спеціаліст

III. ОБСЯГ КРЕДИТІВ ЄКТС, НЕОБХІДНИЙ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ВІДПОВІДНОГО СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обсяг освітньої складової 45 кредитів ЄКТС
з нормативним терміном навчання (денна форма) чотири роки

IV. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА АСПРАНТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 103 НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ (ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯМИ)

Інтегральна компетентність	Доктор філософії: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.
Загальні компетентності	<p>Гнучкість, критичність та самокритичність. Набуття гнучкості мислення у розумінні та розв'язанні проблем і завдань за критичного ставлення до сталих наукових компетенцій.</p> <p>Оперативність реагування на зміни, швидка адаптація до нових соціо-професійних умов.</p> <p>Здатність розглядати та застосовувати альтернативні шляхи вирішення поставлених завдань.</p> <p>Здатність формулювати завдання, обґрунтовувати методологію та використовувати потрібну інформацію для вирішення проблеми та досягнення наукової мети.</p> <p>Комунікативна компетентність. Зрозуміле і ясне донесення власних наукових результатів.</p> <p>Здатність до ефективної комунікації, використання лінгвістичних навичок.</p> <p>Здатність до представлення складної комплексної інформації у стислій формі (усно та письмово) з опертям на інформаційно-комунікаційні технології.</p> <p>Знання і застосування іноземних мов у професійній діяльності.</p> <p>Міжособистісні навички. Діалогічність. Командна робота. Здатність використовувати ефективні техніки міжособистісної трудової взаємодії.</p> <p>Здатність працювати в команді, активно включатися у роботу групи, виконуючи, за потреби, відповідну професійну роль у міжнародній та мультикультурній групі.</p> <p>Саморозвиток, самоосвіта та самореалізація. Здатність бути відкритим до нових знань, сприймати нові</p>

	<p>знання та інтегрувати їх до існуючої системи знань.</p> <p>Здатність до самомотивації подальшого самостійного навчання, саморозвитку та реалізації власного особистісного та професійного потенціалу.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>Когнітивні. Здатність до пошуку, створення, розповсюдження, застосування інновацій, креативно-творчого підходу в науковій роботі для вирішення професійних завдань.</p> <p>Діяльнісні. Інтегрування знань з різних наукових галузей та формування суджень щодо професійної діяльності географа, їх застосування.</p> <p>Здатність передавати знання, формувати уміння і компетентності майбутніх фахівців з метою їх реалізації у навчанні та майбутній професійній діяльності.</p> <p>Здатність до організації спільної діяльності і міжособистісної взаємодії суб'єктів науково-пошукового процесу.</p> <p>Здатність використовувати сучасні наукові розробки в професійній діяльності географа.</p> <p>Комунікативні. Здатність створювати і підтримувати психологічно комфортне робоче середовище. Комунікабельність в процесі освітньої діяльності на рівні партнерської міжособистісної взаємодії.</p> <p>Особистісні. Здатність до самостійного, автономного навчання впродовж життя.</p> <p>Здатність розуміти соціальну значущість професії і дотримуватися принципів професійної етики.</p> <p>Здатність до критичної рефлексії власної діяльності в науково-пошуковому процесі.</p> <p>Мобільність як перебудова власної професійної діяльності у відповідності до потреб сучасної науки.</p>

V. НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 103 НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання в когнітивній, емоційній та психомоторній сферах співвідносяться із переліком загальних та фахових компетентностей випускників, зазначених у розділі IV цього стандарту.

VI. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ АСПІРАНТІВ

Форми атестації	<p>Згідно з нормативними формами атестації здобувачів 8 кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій за спеціальністю 103 науки про Землю, атестація здійснюється у формі: атестаційних екзаменів та заліків визначених навчальним планом; публічного захисту дисертації.</p> <p>Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою, що діє при інституті, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.</p>
Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи	<p>Орієнтовно у II семестрі четвертого року навчання аспірант повинен представити завершений текст своєї дисертації, схвалений науковим керівником (рішенням вченої ради одному аспіранту може бути призначено два або більше наукових керівників).</p> <p>Текст подається у 5-ох ідентичних примірниках, оформлених відповідно до затвердженого стандарту оформлення дисертацій.</p> <p>У дисертації мають бути відображені і розгорнуті:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конкретизований опис запропонованої теми дисертаційного дослідження; виклад дослідницьких завдань; аргументація актуальності теми. 2. Критичний огляд літератури, що стосується тематики потенційної дисертації та аргументований виклад потенційної наукової новизни результатів дослідження. 3. Опис методології та методів дослідження, аргументація їх вибору. <p>До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для</p>

відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Відповідно до частини п'ятої статті 6 Закону України "Про вищу освіту" на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, спеціалізована вчена рада якого прийняла дисертацію (опубліковану монографію) до захисту, у розділі, в якому міститься інформація про роботу ради, розміщуються:

- примірник дисертації в електронному вигляді протягом 10 робочих днів з дати розіслання автореферату дисертації, зазначеної в авторефераті дисертації, а у разі підготовки дисертації у вигляді опублікованої монографії автореферат дисертації в електронному вигляді;
- відгуки офіційних опонентів в електронному вигляді не пізніше ніж за 10 календарних днів до дати захисту дисертації, зазначеної в авторефераті дисертації.

Керівник проектної групи,
директор Інституту географії НАН України,
академік НАН України

Л.Г. Руденко

